

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

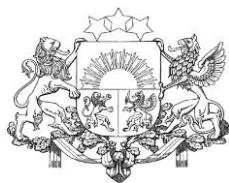
**Satversmes tiesas tiesnešu
Gunāra Kusiņa un Jāņa Neimaņa
ATSEVIŠKĀS DOMAS
Rīgā 2020. gada 6. janvārī
lietā Nr. 2019-08-01**

**“Par Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrās daļas un 19. panta
atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta otrajam teikumam un
101. panta pirmajam teikumam”**

1. Satversmes tiesa ar 2019. gada 23. decembra spriedumu lietā Nr. 2019-08-01 “Par Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrās daļas un 19. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta otrajam teikumam un 101. panta pirmajam teikumam” citstarp atzina Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrās daļas pirmo teikumu un 19. panta pirmo teikumu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 5. pantam, 92. panta otrajam teikumam un 101. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Juri Jurašu par spēkā neesošu no 2019. gada 31. janvāra.

2. Saeimas kārtības ruļļa 17. panta otrās daļas pirmais teikums un 19. panta pirmais teikums (turpmāk – apstrīdētās normas) noteic, ka gadījumā, ja Saeima piekrīt kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Saeimas locekli, attiecīgais Saeimas loceklis zaudē tiesības:

- 1) piedalīties Saeimas un tās komisiju, kā arī citu to institūciju sēdēs, kurās Saeima viņu ir ievēlējusi vai apstiprinājusi, līdz

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

kriminālvajāšanas izbeigšanai vai līdz brīdim, kad stājas spēkā
notiesājošs tiesas spriedums;

- 2) uz transporta izdevumu kompensāciju, dzīvojamās telpas īres
(viesnīcas) kompensāciju un komandējuma izdevumu
kompensāciju;
- 3) uz mēnešalgas saņemšanu pilnā apmērā.

3. Satversmes tiesa jau 2006. gada 23. februāra sprieduma lietā Nr. 2005-22-01 5.3. punktā norādījusi, ka nevainīguma prezumpcija pati par sevi neliedz noteikt personai pagaidu ierobežojumus, kas saistīti ar tās reputāciju, tiktāl, ciktāl šādus ierobežojumus pieļauj citas Satversmes normas.

Tā kā Satversmes tiesa pareizi atzina, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 5. un 101. pantam, jo apstrīdētās normas pārmērīgi ietiecas deputāta brīvā pārstāvības mandāta tiesībās, tai jau šā paša iemesla dēļ bija pamats atzīt, ka apstrīdētajās normās noteiktie ierobežojumi neatbilst arī nevainīguma prezumpcijai.

4. Tomēr Satversmes tiesa atzina apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 92. panta otrajam teikumam, jo: 1) tās sodot Saeimas deputātu par noziedzīgu nodarījumu, saistībā ar kuru viņš izdots kriminālvajāšanai, un 2) kompensācijas atstādināšanas gadījumā neesot pietiekamas (*sk. sprieduma 20. punktu*). Šādiem Satversmes tiesas secinājumiem nepiekrītam.

5. Apstrīdētās normas noteic tiesiskās sekas papildus tām sekām, kuras izriet no citām tiesību normām, kas regulē Saeimas deputāta izdošanu kriminālvajāšanai. Tādēļ Satversmes tiesa pareizi analizēja visa tiesiskā

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

regulējuma atbilstību nevainīguma prezumpcijas principam un pareizi atzina, ka normas, saskaņā ar kurām Saeimas deputāts tiek izdots kriminālvajāšanai, kā arī izdošanas procedūra neietver konkrētus izteikumus par attiecīgā Saeimas deputāta vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, deputātam nav jātaisnojas par izdošanas pieprasījumu un nav jāpierāda savs nevainīgums. Saeima nerīkojas tā, it kā kriminālvajāšanai izdodamais deputāts būtu vainojams noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, pirms viņa vaina tikusi pierādīta tiesā.

6. Nedz normas, kas regulē deputāta izdošanu kriminālvajāšanai, nedz arī apstrīdētās normas un konkrētais Saeimas lēmums neapgalvo, ka kriminālvajāšanai izdodamais deputāts būtu izdarījis kādu prettiesisku darbību, un neietver nekādas norādes uz deputāta darbības vērtējumu vai deputāta vainu saistībā ar kriminālprocesu, kuram viņu aicina izdot. Apstrīdētās normas noteic vienīgi obligātas tiesiskās sekas, kas automātiski rodas tad, ja Saeima pieņem lēmumu par deputāta izdošanu kriminālvajāšanai.

7. Nedz apstrīdēto normu teksts, nedz to tapšanas vēsture, sistēmiskā saistība ar citām tiesību normām un mērķis neliecina par to, ka šīs normas pēc sava rakstura būtu sodošas. Atstādināšanas mērķis bija vienīgi novērst Saeimas saskatīto tās iekšējās kārtības un publisko interešu apdraudējumu, piesardzīgi izturoties pret kriminālvajāšanai izdota deputāta dalību Saeimas sēdēs un ietekmi uz likumdevēja darbību. Apstrīdētajās normās paredzētās tiesiskās sekas ir ierobežojošas, bet ar pagaidu raksturu, t. i., šajās normās noteiktie ierobežojumi paliek spēkā tikai noteiktu laiku – līdz brīdim, kad stājas spēkā kriminālvajāšanu noslēdzošs nolēmums.

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

8. Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas neatbilst nevainīguma prezumpcijai, jo neesot arī pietiekamu kompensējošu pasākumu. Šādai atziņai nevaram piekrist, jo tiesībās ir paredzēti kompensējoši pasākumi gadījumā, kad krimināllieta izbeigta, nekonstatējot deputāta vainu, vai arī deputāts tiek attaisnots. Saeimas kārtības ruļļa 19. panta trešais teikums paredz ieturēto summu pilnīgu kompensāciju, bet papildus arī Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likums paredz kompensējošus pasākumus, tostarp gadījumā, kad iepriekšējais stāvoklis nav atjaunojams. Visbeidzot arī Satversmes 92. pants noteic kompensējošu pasākumu pārmērīgi ilga tiesvedības procesa gadījumā.

Tiesnesis

G. Kusiņš

Tiesnesis

J. Neimanis